

Farizeus és vámszedő: ez az emberek szerint a legjobb és a legrosszabb.

A farizeusok valamikor valóban a legjobbak akartak lenni. Tudták, hogy Izráel a múltban nem tisztelte az Urat, ezért érték őket büntetések. Egy kör úgy döntött: mindenkinél jobban tisztelni fogja Istent, megteszik, amit csak tudnak.

Mi lett ebből? A szertartási előírásokra, a külsőségekre koncentráltak, mert (úgy gondolták) azt teljesíteni tudják. Néhol túl is teljesítették („tizedet adtok a mentából, a kaporból és a köményből”). Máshol emberi parancsolatokkal gyengítették Isten parancsait – azokat, amelyeket nem tudtak teljesíteni, mert nem a szertartásokkal kapcsolatosak. Pl. „szeresd felebarátodat, mint magadat”, „tiszteld atyádat és anyádat” (Mt 5,43-ban és 15,4–5-ben mondja el Jézus, hogyan ferdítették el ezeket).

Tehát amit valamikor megfogadtak: „megtesszük mindazt, amit rendelt az Úr” (2Móz 19,8), abból az lett, hogy amit saját erőből tudunk, azt megtesszük, amit nem, azt pedig mással helyettesítjük, vagy átsiklunk felette. És már csak azt látták, hogy ők tökéletesen megtesznek mindent, ami szerintük Isten törvényéhez tartozik. És Isten azt mondta a törvényről: „aki megcselekszi, él általa” (3Móz 18,5). Ezért tartották magukat igazaknak, és ezért nézték le az átlagembert, aki nem így élt.

Isten azt mondta nekik: „Ha figyelmesen hallgattok parancsaimra, ti lesztek az enyéim...” (2Móz 19,5) Ha Isten parancsaira figyeltek volna – mindre, nemcsak a szertartásokra –, meg kellett volna látniuk, hogy nem tudják megtenni, a saját szívük akadályozza őket ebben. De Isten azt is mondta: „metéljétek körül a szíveteket” (5Móz 10,16). Az ember erre azt kérdezi – ma is: azt hogyan kell csinálni? – és nem foglalkozik vele. Mi mit kezdünk az olyan parancsolatokkal, amelyeket nem tudunk mi magunk megtenni? Pl. „legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48); „aki Istentől született, az nem cselekszik bűnt” (1Jn 3,9); vagy ezzel: „ha a jobb kezéd visz bűnre, vágd le...” (Mt 5,30)?

Jézus ezt a példázatot „elbizakodott embereknek” mondja el, akik igaznak tartották magukat, mert „mindent megtettek”. Valójában nem tettek meg mindent, de az Úr most nem erről beszél velük. Erről máskor beszél: „elhagyátok az igazságos ítéletet, az irgalmasságot és a hűséget” (Mt 23,23). Most csak azt teszi helyre: hogyan lehet megigazulni. Az első, hogy Isten elé állok. Isten világosság: ha elé állok, akkor átvilágít engem. A farizeus elől, feltűnő helyen állhatott (nem távol, mint a vámszedő), felfelé nézett (amit a vámszedő nem mert megtenni). Arról beszélt, amilyennek ő látta magát. Ha Isten előtt állt volna, olyannak látta volna magát, amilyennek Isten látta őt.

A vámszedő Isten elé állt. Látta a bűneit. Tudta, hogy Isten szent, és neki meg kell halnia a bűnei miatt. Tudta, érezhette is, hogy Isten „emésztő tűz”, mégis odaállt elé. Kérte a kegyelmet – azt, amiről a farizeus azt hitte, nincs rá szüksége.

Tehát: Isten elé állok, hogy Ő világítson át. *Meglátom* a bűneimet az Ő világosságában – és ugyanettől a világosságtól *nem látom* a másik embert: azt, akinél jobbnak tartottam magamat, vagy akit hibáztathatok a saját bűnömért. A farizeus látja a vámszedőt és rámutat, a vámszedő nem lát más embert, nem mutogat senkire. Csak Istent látja és magát. „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek” – így szól, nem mondja magát igaznak, de ettől fogva Isten mondja róla, hogy igaz.

A megigazulás a kezdet. A folytatás az, hogy a kegyelem, amit kaptam, velem marad. Benne vagyok Krisztusban, Isten Őt látja, amikor engem néz. Azt látja, amit Krisztus tett értem.

Krisztus pedig bennem van – ez is kegyelem –, tanít és vezet. Megtanít úgy élni, ill. Ő úgy él bennem, ahogyan Isten parancsolja. „Szeresd az Urat... szeresd felebarátodat...”: ezt is Ő teszi meg bennem. A farizeus azért „szolgálja az Urat”, hogy mindenki lássa, hogy ő igaz, istenfélő ember. A hívő szabad ettől: nem függ mások ítéletétől, maga sem ítéli meg önmagát (1Kor 4,4), rábízva ezt az Úrra. Nem kell kétségbe esnem még akkor sem, ha valaki azt mondja, hogy szerinte nem vagyok Isten gyermeke. – A hívő a szolgálatait úgy látja (megtanulja úgy látni): „nem én (munkálkodtam), hanem az Istennek velem való kegyelme” (1Kor 15,10). Rájön, hogy minden kegyelem, amit tehet, és ami őt éri. És ha valamit mégsem tudok kegyelemnek látni? Megint csak odaállhatok az Úr elé, aki az Ő világosságával megmutatja – nemcsak a bűneimet, hanem azt is, hogy mi az Ő célja azzal a helyzettel, amiben vagyok; és hogy mi a dolgom: kell-e tennem azt, amivel eddig erőlködtem, és akkor Ő ad erőt hozzá, vagy abba kell hagynom? És ha kiderül, hogy eddig rosszul láttam, rosszul tettem, akkor sem a büntetés vár – mert az Ő kegyelme alatt vagyok, és ezzel tovább is vezet, én pedig szolgálhatom Őt egyre nagyobb hálával.

Kol 3,17

Amit pedig szóltok vagy cselekesztek, mind az Úr Jézus nevében tegyétek, hálát adva az Atya Istennek őáltala.